

Școala Oremii

REVISTĂ PEDAGOGICĂ CULTURALĂ

a Asociației Învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de lunile: Iulie și August.

CUPRINSUL:

Diracțiunea: Un memoriu. V. Goldiș.

Pedagogică - Culturale.

E. Țigu: Școala activă.

T. Mariș: Observațiuni pedagogice.

C. Dogaru: Gânduri în cadrul unei noi concepții de viață.

I. Marinescu: Modeste contribuțiuni.

I. Damaschin: Câteva propuneri la reforma programei analitice

B. Ponta: Un sistem de gândire pedagogică.

Diverse:

G. Moțiu: Strope din cascană vieții.

T. M.: Pe cine iubesc copiii?

Cărți și Reviste.

Poșta redacției.

Redacția: Str. Oituz No. 30, Arad.

Administrația: Casa Învățătorilor Bdul Carol I No. 66.

Abonamentul anual 60 Lei. 1 exemplar 6 Lei.

„Scoala Urerii“

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET DE REDAC-
ȚIE FORMAT DINTRE COLABORATORII REVISTEI.

COLABORATORI :

Fl. Ștefănescu Goangă, Prof. Universitar Cluj; N. Margineanu, asistent Univ. Cluj; Ion Nisipeanu, prof. București, I. E. Buricescu, prof. București; I. Stanca, profesor; Ascaniu Crișan, dir. liceului Moise Nicoară; S. Spulbereanu, f. inspector școlar; Iosif Moldovan, f. inspector școlar; C. Balla, profesoară; A. Văfian, inv; George Marcu, inv.; I. C. Lascu, inv; A. Burficală, inv.; T. St. Vicol, inv; P. Zoșiu, inv.; I. P. Crivăț, inv.; I. Pordea, inv.; A. Volungan, inv.; I. Mariescu, inv.; I. Jianu, insl; A. Păpureanu, inv; M. Ionescu, inv.; G. Tudor, inv.; Sp. Văneșă, inv.; Gh. Redișt; M. Florescu, inv.; V. Olariu, inv.; I. Riza, inv; Al Amancei, inv.; M. Coșoroabă, inv.; A. Billo, inv.; I. Schuch, inv.; Ioan D. Popescu-Bobu inv.; Maior N. Popovici, Pr. Fl. Codreanu, D. Dijmărescu, Fl. O. Roșca; T. Lădaru A. Subescu, R. Ponta, I. Mara I. Balaban. Ioan Cădăriu, Dimitrie Boariu, I. Lucuța, O. Lupaș, C. Dogariu, A. D. Cioară. Traian Popescu, Efrem Țigu și Ioan Damaschin.

Manuscrisele nu se mai înapoiază.

Anunțuri și reclame se primesc după învoială.

Manuscrisele, revistele pentru schimb și cărțile de recenzat se trimit pe adresă: Dlui **Teodor Mariș, prof. Arad str. Oituz No. 30.**

Corespondența privitoare la administrație: abonamente, schimbări de adresă, revistele înapoiate etc. se trimit pe adresa Administrației: **Casa învățătorilor Arad Bdul Carol I No. 66** pentru Dl. **Sabin Mihuț.**

„Școala Vremii“

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

a Asociației învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de lunile: Iulie și August.

VASILIE GOLDIȘ.

Învățătorimea română din județul nostru se închină memoriei lui Vasile Goldiș, care n'a întrelăsat nici o ocazie de a o încuraja în lupta grea, ce se da pe vremuri, pentru luminarea poporului și pentru menținerea trează în conștiința lui a ideii de naționalitate, în ciuda tuturor încercărilor dușmanilor noștri, de anihilare a acestei energii de conservare a neamului românesc.

„Prețuiesc mai presus de toate, munca Voastră binecuvântată“¹⁾ declară Vasile Goldiș într-o telegramă adresată învățătorimii, întrunită în una din adunările sale generale.

Iar în impozanta adunare generală a învățătorilor, ținută la Arad, în anul 1912, cu care ocazie s'a desvelit monumentul profesorului Teodor Ceonța, reprezentantul Consistoriului: Vasile Goldiș face o constatare profetică :

„Din o asemenea cultură românească cu siguranță are să urmeze libertatea națională“²⁾

Lui îi fu hărăzit de Dumnezeu să organizeze, pentru prima oară, în Ardealul liber, ca Șef al resortului cultelor și instrucțiunii publice, în Consiliul Dirigent, Școala românească, răspândirea culturii românești și vestitoarea libertății naționale, pentru care mult a luptat și pe care o profețise în 1912.

Amintirea lui va fi vecinică.

Dumnezeu să-l ierte.

Diracțiunea.

¹⁾ Școala Vremii Nr. 1—2 din 1933 pag. 43.

²⁾ Școala Vremii Nr. 1—2 din 1933 pag. 45.

PEDAGOGICE — CULTURALE

Școala activă.

Ani de zile s'a scris și discutat problema școlii active atât în cărți și reviste, cât și în conferințe și în cercuri culturale fără să i-se fi dat o soluție definitivă. În urma atâtor frământări și discuții a rămas un val de desorientare în șirurile învățătorilor, întrebându-se: Ce e școala activă? E școala aceasta un curent nou în Pedagogie? Ori școala de azi nu e adevărata școală activă? Pentru a face lumină în această chestiune, se impune o analiză a acestei probleme pedagogice foarte importante.

Din doctrina pedagogică a lui I. Herbart — pe care e întemeiată școala primară de azi — putem să stabilim, că baza vieții noastre sufletești o formează reprezentările și că cercul de idei, pe care-l formează învățământul în sufletul elevilor, va fi elementul determinant chiar pentru formarea caracterului. Ori și mai bine a precizat rolul important al învățământului în educație, fondatorul pedagogiei științifice moderne Herbart, atunci, când a stabilit principiul, că: „Nu recunosc învățământ care nu educă și nici educație nu-mi pot închipui fără învățământ“. Concepției psihologice herbartiene i-s'a dat și numele de teoria intelectualistă ori teoria reprezentărilor. Cei cari n'au acceptat concepția psihologică a lui Herbart, cu privire la reprezentări, — pe cari se bazează nu numai viața sufletească intelectuală, ci și cea afectivă și volițională — nu s'au atins de doctrina sa pedagogică, astfel că pe aceasta doctrină s'a întemeiat școala primară de azi. Aproape la un secol după apariția operei pedagogice a lui Herbart profesorul german din München Georg Kerschensteiner încearcă întemeierea școlii pe impulsul către mișcare a copilului, a înclinărilor spre activitate, aceasta e așa numita teorie voluntaristă, în contrast cu teoria intelectualistă a lui Herbart. Pe această teorie a voluntarismului se bazează școala căreia Kerschensteiner și aderenții săi i-a dat numele de școală activă.

Dacă Kerschensteiner n'a eschizat chiar cu totul învățământul din școala care o propagă, totuși i-a subordonat muncii fizice, muncii manuale, întrucât învățământul teoretic va avea un rol secundar, i-se va face un loc preponderant în instruirea muncii fizice, muncii manuale. Astfel după Kerschensteiner munca manuală, munca profesională cu ajutorul atelierului de tâmplărie, de strungărie, de ferărie, școală de pomărit ș. a. va avea precădere în școlile primare — pentru a face educație și a forma caractere —

față de învățământul teoretic din școala de azi, care e considerată o frazeologie și o vorbărie goală.

Argumentele invocate de Kerschensteiner în favoarea precăderii pe care trebuie să o aibă munca manuală în educația copiilor sunt următoarele:

1. „Școala se adresează marelui mulțimi, populației întregi a unei țări. Ori numai o mică parte din aceasta populație va avea îndeletniciri intelectuale propriu zise. Marea majoritate o formează lucrătorii manuali de diferite categorii“.

Dar scopul adevărat al școalei primare nu e de a forma anumite îndeletniciri intelectuale, ci prin învățământ ea are misiunea de a face exclusiv educație și numai educație, eschizând utilitarismul, profesionismul și orice îndeletniciri intelectuale. Scopul suprem e: formarea caracterului moral — o voință constantă și consecventă conform legilor morale, în înțelesul, ca să facă binele de dragul binelui, să nu-l fie determinată voința absolut de nimic. Dacă chiar în mod serios se va pune problema și nici atunci timpurile de azi nu sunt potrivite ca învățământul din școala primară să l-se dea o altă îndrumare, de ordin economic și să l-se stabilească un alt scop. După război moravurile sociale au decăzut cu mult mai tare ca și în timpul dinainte de război. Lupta pentru existență în sânul societății e cu mult mai intensă și mai vehementă între indivizi, acapararea și goana nebună după averi și lipsa de sfințenie în alegerea mijloacelor de luptă, dovedesc azi mai mult ca ori și când, că omenirea e în pragul falimentului moral, și scopul suprem la care tinde educația are să rămână și pe mai departe tot cel stabilit de etica pedagogică.

2. Al doilea argument e de ordin cultural, „Preocupările, tendințele și dispozițiile oamenilor au avut în deobște la origină o activitate manuală. Din munca manuală s'a dezvoltat apoi în decursul secolilor și arta adevărată și știința adevărată“.

E adevărat, că arta adevărată și știința adevărată s'au dezvoltat în decursul secolilor, dar privindu-le în stadiul de azi putem spune că toată hotărârea, că la dezvoltarea, la progresul și înaintarea artelor și științelor, au contribuit în primul rând puterea sufletească, iar nu munca manuală.

3. Al treilea argument se bazează pe teoria biogenetică a lui Haeckel, că, dezvoltarea individuală a copilului este o scurtă recapitulare a evoluției rasei, sau mai pe scurt, ca formulă consacrată, teoria e cunoscută astfel: Ontogenia reproduce filogenia.

Da, e adevărat, că există un paralelism între dezvoltarea individului și dezvoltarea genului uman, individul recapitulează în timpul vieții sale, fazele prin care a trecut umanitatea, însă această recapitulare a individului pedagogia o privește sub raportul activității culturale, iar nu sub cel economic.

La începutul acestui articol, mi-am pus întrebarea, că este școala de azi activă, ori nu?

Școala primară de azi, întemeiată pe doctrina Herbart, Ziller, a dat însemnătatea și importanța cuvenită și lucrului manual, jocului, sportului; cunoscând rolul și importanța lor în educația copilului, programa analitică a stabilit în învățământul primar la cele 4 clase inferioare 8 ore săptămânal pentru lucru manual, iar alte 8 ore pe săptămână pentru educația fizică: jocuri, sport ș. a. deci total 16 ore pe săptămână pentru cele 4 clase inferioare din învățământul primar, iar întreg învățământul primar din clasele (V—VI—VII) superioare are un caracter absolut practic. *Deci i-s'a dat lucrului manual importanța care o reclama educația, însă nu i-se putea da un loc preponderant în instrucția copiilor față de învățământul teoretic, care predat pe baza principiului intuitiv creat de marele educator I. H. Pestalozzi, este singura și adevărata școală activă, asupra căreia s'a făcut atâta vâlvă și discuție ani de-a rândul.* Învățământul teoretic predat pe baza principiului intuitiv a lui Pestalozzi și nu munca manuală, acțiunea musculară concepută și preconizată de Kerschensteiner și aderenții săi, are să conducă omenirea la perfecțiunea morală. Noi sub școala muncii, sub școala activă avem să înțelegem munca intelectuală, acțiunea sufletească a elevilor atunci când li se predau cunoștințele teoretice, iar aceste cunoștințe dacă vor fi predate în mod intuitiv, nu vor fi numai înmagazinate de memorie, ci vor fi și prelucrate de sufletul copilului. Vom preda lecțiunea „pomul” sau „floarea” le vom prezenta în natură și vom cerceta în mod intuitiv: numele, numărul, forma, culoarea, părțile pomului: rădăcină, trunchi, crengile, frunzele, fructele, folosul, paguba ș. a. ori la floare: caliclu, corola, staminele, pistilul, separele, petalele, ovarul, polenul, mirosul, folosul ș. a. în cursul predării lecțiunii, elevii vor cerceta, vor distinge, vor face comparații asupra tuturor părților, după culoare, după formă, după folos ori pagubă, vor scoate în relief notele esențiale față de cele secundare. Astfel predată orice lecțiune pe baza principiului intuitiv și după treptele formale, psihologice nu va fi numai o acumulare de cunoștințe ori imaginare în memorie, ci va fi și o prelucrare de către sufletul elevului care în cursul lecțiunii va fi activ, iar această însușire a sufletului de a fi activ, *această activitate a sufletului, această acțiune a puterii sufletești ori această supremă efortare a creierului e singura și adevărata școală activă.*

Cu această școală care se poate mândri cu meritele ce le are înscrise în cartea vecinicii, că a scos pe om din cătușile sclăviei și a iobăgiei, ridicându-l din treapta animalică la demnitatea omenească, că a contribuit la trezirea conștiinței naționale și la eliberarea neamurilor și popoarelor subjugate, se va putea ajunge cu toată siguranța și la scopul suprem al educației: formarea de caractere, dar cu mănuirea mistriei, fereștrăului și rândei în ateliere, nu cred să se ajungă niciodată.

Efrem Țigu

Observațiuni pedologice din vremuri mai îndepărtate¹⁾.

Când am încercat a intensifica mișcarea în favorul studiului copilului român, în părțile noastre, mai ales prin întemeierea „Societății Dr. Petru Pipoș, pentru studiul copilului român”, în anul 1927, sub egida cărei societăți și cu concursul colegilor din învățământul primar și secundar din orașul și județul Arad, am adunat și prelucrat date pentru examenul antropometric al copiilor dela 5 — 20 de ani din județul nostru, precum și material bogat pentru studierea interesului acestor copii, precum și prin coloanele acestei reviste, am spus, că tendința de a cunoaște copilul este mai veche. O aveau și înaintașii noștri. Ba citez a afirma, că observațiile multora din înaintașii noștri, cu temelnicia care-i caracteriza — mă gândesc în primul rând la fostul meu învățător Ioan Micoroiu din Cherechiu — ar fi astăzi de un real folos studiului copilului român. Este regretabil, că rezultatele observațiilor lor, nu au fost fixate, ci au dispărut de odată cu cei cari le făcuseră.

Afirmațiunea de atunci, mi-a fost dat să o verific cu constatările la cari am ajuns prin studierea operei pedagogice: Merinde dela școală a lui Dr. Giorgi Popa fost, în curs de 25 de ani 1872 — 1897, organizatorul învățământului și îndrumătorul învățătorilor din aceste ținuturi, în calitate sa de consilier cultural (referent școlar) al Consiliului Eparhial din Arad. Sistemul său pedagogic, în întregime, îl voi desvolta în lucrarea amintită.

Cele publicate în articolul de față, fac parte din acea lucrare, capitolul: „Considerațiuni psihologice”, unde arat că, cu toată distanța dintre „Merinde dela școală” 1888, și „Secolul copilului” găsim și la pedagogul G. Popa o pronunțată tendință de a cunoaște copilul. Și dacă, pe acele vremuri, lipseau metodele de cunoașterea copilului, învățătorul, cu ajutorul observației, urmărind pe copil în toate împrejurările în cari trăiește, își cunoaște școlarii și pe baza dispozițiilor ce le au îl îndrumă să-și ocupe locuri în societate. Astăzi, această nîzuință socială este expimată: „Omul potrivit, la locul potrivit”.

Iată câteva exemple de caracterizare, ca dovadă a celor afirmate mai sus:

„Antim Craioveanu, are o colecție frumoasă de ierburile uscate, toate le cunoaște, știe: cum se cheamă și la ce morhuri se întrebuințează. Învățătorul i-a recomandat să se pregătească pentru medicină.

¹⁾ Fragment din o lucrare despre Dr. Giorgi Popa care va apare în colaborare cu Părintele Dr. G. Ciuhandu.

„Corneliu Moldovan, poartă comerț cu pene, papir, penițe și lineale.

„Silvan Roșiu, posedă planuri și deseme pentru case și vase, ce le formează din lut. La spatele lui șade „Emilian Duca, pururea somnoros, din cauză, că e slab de sănătate; învățătorul știe, nu-l înfruntă și l-a permis să se scoale în picioare, când voește. Din 54 de școlari ce suntem, nu semănăm deplin unul altuia, dar învățătorul ne cunoaște pe toți foarte bine. Ni-a dat dovezi, că este orientat și despre viața familială a fiecărui din noi¹⁾).

Atât se putea face în acele vremuri, dar s'a făcut. Spiritul timpului și știința de azi, ne pun la dispoziție mijloace mai perfecționate pentru realizarea scopului fixat în cuvintele: „Omul potrivit, la locul potrivit” a corei, necesitate se simțește atât de mult, în organizația socială de azi. Iar rostul pedagogiei fiind ca să înțeleagă spiritul timpului și să aleagă din problemele noi pe acele, cari sunt în mai mare măsură reclamate de societate și să le transforme în forțe necesare pentru continuarea și prosperarea vieții sociale, în conformitate cu cerințele vremii, prin ce vom putea asigura neamului nostru, nu numai traiu' mai bun și mai plăcut, ci și un loc demn în concertul popoarelor, cei de azi suntem datori a continua munca înaintașilor noștri cu mijloacele oferite de știința modernă.

A nesocoti această datorință de adaptare la spiritul timpului, înseamnă a nu înțelege rostul dăscăliei.

T. Mariș.

Gânduri în cadrul unei noi concepții de viață*.

Vechile filozofii își puneau probleme îndepărtate, care priviau universul întreg și neglijau existența unei realități imediate. Ceeace preocupa pe gânditorul de altădată era adevărul generalizat asupra tuturor categoriilor de fenomene, iar dacă uneori se cobora la realitatea imediată n'o făcea ca să verifice descoperirile rațiunii, socotită până în veacul trecut, un perfect instrument de cunoaștere, ci în cel mai fericit caz s'o înglobeze și pe ea în totul supus aceluiași legi veșnice și universale.

¹⁾ Merinde dela școală pag. 131. Sublinierile sunt ale noastre.

^{*)} După psihologia configurației de L. Rusu, L. Boțoga etc. — Tipografia Cartea Românească — Cluj.

Dela Aristot și până la Kant toate sistemele filosofice sunt construite pe anumite postulate, mai mult sau mai puțin în afara posibilităților noastre de verificare. Așa se explică și faptul că știința sufletului apare târziu în preocupările gânditorilor. Omul s'a ignorat multă vreme pe sine, dar a stat cu ochii ațintiți asupra naturii, l-a descoperit rând pe rând legile, le-a utilizat pentru sine, iar la urmă s'a proclamat rege al acestei naturi.

N'a trebuit însă niciun veac de regalitate și omul fie din plictiseală, fie din pricina declinului — urmare fatală a oricărui progres — s'a uitat mai atent la sine, s'a coborât în adâncul sufletului său și a scos la lumină, cu o ciudată perseverență, tot ce ignorase până atunci.

Nu putem spune astăzi dac'a fost dăunător acest fapt, sau dacă dimpotrivă ne-a folosit, punându-ne la îndărmână și mai multe mijloace pentru stăpânirea lumii.

Ne-am obișnuit să judecăm orice acțiune ca Americanii, adică după rendamentul pe care îl aduce. Din acest punct de vedere nu prea ne putem măguli cu progresele psihologiei.

Destul că filozoful de astăzi, cel puțin în principiu, pleacă dela realitatea imediată, dela om ca centru de oglindire al întregului cosmos și numai în măsura în care realitatea mai îndepărtată are o legătură directă sau indirectă cu el, o consideră obiect de preocupare și încearcă să verifice la ea legile pe care le-a descoperit în sine.

Pentru acest motiv, pot să scriu acum câteva cuvinte despre o psihologie a configurației deși autorii sistemului de gândire amintit au depășit cu mult limitele sufletului omenesc, generalizând legile sufletului asupra întregii lumi psiho-fizice.

Configurația ca școală datează din 1912, anul apariției lucrării lui Wertheimer asupra percepției mișcărilor. Ca principiu însă o găsim într-o lucrare a lui C. von Ehrenfels apărută în 1890. De altfel Ehrenfels a și întrebuințat pentru prima oară termenul de *Gestalt*, configurație sau formă.

Această directivă filozofică apare ca o reacțiune în contra asociaționismului care ajunsese punctul culminant în veacul al XIX. Configuraționiștii nu s'au mulțumit însă cu dărămarea acestuia, ci au căutat să pună în loc un sistem de gândire care să le aparțină.

Asociaționismul, dezvoltându-se paralel cu științele naturale, a trebuit să sufere o influență covârșitoare, mai ales dacă ne gândim la prestigiul extraordinar pe care l-au avut acesta din urmă în ultimul veac. Pentru că esențialul într-o disciplină științifică este *metoda*, psihologii veacului al XIX, încântați de rezultatul acesteia în șt. naturale, o întrebuințează și în domeniul sufletesc.

Rezultatul este o analogie fără limită între fenomenul fizic și cel psi-

h'c. Atomului fizic îi corespunde un atom psihic, iar legilor de fier, care guvernează universul, le corespund în lumea sufletească legile asociației. De aci și până la mecanizarea vieții nu mai era decât un pas.

Configuraționiștii au încercat să redea vieții sufletești spontaneitatea, distrusă prin reducerea tuturor fenomenelor psihice la senzații asociate mecanic între ele.

Ehrenfels mai întâi, Werthelmer, Kohler și Koffka mai târziu demonstrează cât de absurdă era pretenția asociaționismului de-a reduce viața sufletească la niște elemente ultime, care nu au o valoare reală, ci numai o existență abstractă.

Asociaționiștii susțineau că o melodie nu este altceva decât o totalitate de sunete, cântate într-o anumită ordine și la anumite distanțe.

Ehrenfels opune acestei teze următoarele: o melodie este cu totul altceva decât o sumă de sunete. Aceeași melodie o pot cânta cu alte elemente. De exemplu într-o octavă superioară sau într-una inferioară și melodia nu se schimbă. Ceva mai mult. Unul e timbrul vocii și altul este timbrul unui instrument și cu toate acestea o recunosc de îndată ce-o aud, deși elementele nu mai sunt aceleași. Prin urmare melodia se bucură de o proprietate care se numește *transponibilitate*. Ea e mai mult decât o sumă de senzații, e o *formă* sau o *configurație*, în care complexul nu țese din totalizarea părților ci este totdeauna ceva mai mult.

Werthelmer, în urma unor experiențe asupra percepției mișcărilor, a ajuns la aceleași concluzii. Putem produce mișcări aparente pentru că în noi există tendința de-a prinde realitatea în agregate, în forme sau configurații și nicidecum în excitanți izolați. *Există un scurt circuit fiziologic*, spune Werthelmer. Acest scurt circuit este o structură sau formă. Ea se impune eului ca o lege universală, după cum un curent puternic trecut printr-o sârmă imprimă acesteia tendința de-a lua forma unui cerc.

Găsind-o pretutindeni, configuraționiștii aplică structura în toate domeniile realității. Și pentru că părea așa de simplă această formulă nu observă cum sistemul lor alunecă repede către o extremă opusă asociaționismului pe care-l criticaseră cu atâta înverșunare.

Configurația ia tot mai mult un caracter metafizic, găsindu-se dincolo de puterea noastră de verificare. Acesta a și fost unul din motivele pentru care legile acestei noi concepții sunt descriptive și nu explicative.

O corectare aduce domnul Rădulescu Motru. Dă definește structura ca pe „un plus constant pe care conștiința îl adaugă dela sine peste datele simțurilor și pe care își fundamentează ea raporturile dintre elementele sale”.

Accentuând factorul conștiință, Dl Prof. Rădulescu-Motru a redat în-

dividului spontaneitatea și l-a scos de sub stăpânirea unor legi oarbe și imutabile.

De altfel acesta a și fost scopul inițial al configuraționiștilor.

Lăsând la o parte exagerările din ultimul timp acest sistem de gândire reprezintă o admirabilă încercare de-a reda viziile unitate și spontaneitatea distrusă prin asociaționism. Prin accentuarea importanței *totului* înaintea părților, configuraționiștii au usurat drumul școlii biologice de astăzi. „*C'est l'individu qui a produit les cellules*” spune Bergson.

G. Dogaru.

Modeste contribuțiuni pentru determinarea memoriei.

5. Memoria sunetelor.

Pe cât de ușoară este determinarea memoriei numerelor, numelor, formelor și culorilor, pe atât de grea este determinarea memoriei sunetelor,

iată care este testul întrebuintat de mine pentru determinarea acestui fel de memorie parțială: Cu o zi înainte de experiență am adus în clasă mai multe clopoțele cu sunete deosebite, mai multe fluere, un camerton cu patru tonuri, un buclum, o tobă, o toacă, un vas de metal, etc. și le-am sunat pe fiecare pe rând de mai multe ori, în prezența elevilor, așa ca aceștia să cunoască foarte bine obiectul precum și sunetul produs de acest obiect.

A doua zi, cu o oră înainte de începerea prelegerilor, am explicat pe larg procedeul pentru determinarea memoriei sunetelor. Apoi am început experiența cu fiecare elev în parte, că și aceste experiențe nu se pot face decât individual.

Am așezat subiectul după un paravan, în apropiere de masă. Am ales apoi zece obiecte sonore (cu sunet deosebit, pentru a nu se da naștere la confuzii) și le-am așezat pe masă în mod ad-hoc. După aceea am sunat fiecare obiect în parte, lăsând o mică pauză după fiecare sunet.

Timp de memorat am hotărât pentru prima experiență 30" și pentru cea de-a doua, 20".

Pentru prima experiență am repetat tema de două ori și pentru cea de-a doua, numai odată, însă ceva mai rar.

După memorare am ascuns obiectele sonore din temă, iar subiectul a trebuit să-mi ceară fiecare obiect în parte, să-l sune și să-l așeze pe masă (obiectul cu sunetul său respectiv) așa după cum le-a auzit.

Reproducerea a fost benevolă.

Tema a variat dela subiect la subiect.

Notarea am făcut-o tot după observațiunile precedente, atât doar că este vorba de sunete.

Rezultatul este cel prevăzut în tabloul general de mai jos:

Tabloul general al memoriei sunetelor.

Aprecierea rezultatului (notele)		Clasa	Vârsta în ani	Media re-producerilor	Clasif. gen.	Clasificarea memoriei numerelor	Clasificarea memoriei numerelor	Clasificarea memoriei formelor	Clasificarea memoriei culorilor	Aprecierea rezultatului (notele)		Clasa	Vârsta în ani	Media re-producerilor	Clasif. gen.	Clasificarea memoriei numerelor	Clasificarea memoriei numerelor	Clasificarea memoriei formelor	Clasificarea memoriei culorilor
Băieți	Fete									Băieți	Fete								
9,70	—	V	13	1'25"	1	11	22	7	23	7,25	—	V	9	1'23"	25	55	58	59	51
9,90	—	VII	12	3'22"	2	2	3	9	14	7,25	—	V	12	2'42"	26	45	37	19	33
9	—	VI	14	1'20"	3	3	44	61	21	—	7,15	—	8	2'10"	27	24	45	43	16
8,70	—	II	9	1'32"	4	37	26	37	32	7	—	—	8	1'56"	28	52	56	38	47
—	8,60	III	10	2'17"	5	7	4	25	1	6,85	—	VI	12	1'25"	29	1	1	1	4
—	8,55	IV	11	2'30"	6	16	9	4	10	—	6,80	—	10	1'36"	30	39	31	55	35
8,45	—	VI	14	1'52"	7	5	28	27	19	—	6,54	—	10	2'22"	31	13	53	53	5
8,40	—	I	8	1'12"	8	60	59	33	50	6,45	—	III	8	1'55"	32	63	61	29	42
—	8,40	I	9	2'35"	9	44	29	51	44	—	6,40	—	11	1'42"	33	30	46	52	54
—	8,20	II	9	1'50"	10	31	39	49	31	—	6,40	—	9	1'47"	34	46	25	22	36
8,20	—	VII	13	5'50"	11	4	2	23	25	6,30	—	—	8	2'40"	35	56	43	47	29
7,95	—	IV	13	1'15"	12	32	15	30	27	6,25	—	—	8	3'15"	36	57	32	45	39
7,95	—	III	11	2'50"	13	28	27	41	37	—	6,15	—	8	2'40"	37	43	16	32	24
—	7,90	I	9	1'47"	14	14	6	10	12	6,10	—	—	9	2'1"	38	53	55	46	48
7,80	—	III	11	1'52"	15	19	48	24	6	—	6,10	—	11	2'2"	39	40	47	15	13
—	7,80	II	9	2'17"	16	23	7	39	9	—	6,10	—	10	2'5"	40	15	11	14	15
7,75	—	H	9	1'	17	34	8	20	20	—	6,05	—	8	1'55"	41	17	5	18	2
—	7,75	IV	11	2'	18	35	13	12	7	5,90	—	—	9	51"	42	65	64	42	53
7,75	—	II	10	2'	19	59	24	6	45	5,20	—	—	11	1'20"	43	33	20	35	49
7,60	—	VI	14	1'45"	20	12	18	26	18	—	5,90	—	8	2'15"	44	51	38	48	41
7,50	—	V	9	2'2"	21	62	23	44	43	—	5,80	—	11	2'22"	45	24	54	58	40
7,50	—	V	13	3'7"	22	38	19	21	34	5,50	—	—	9	1'55"	46	64	60	50	52
74 5	—	VI	12	1'17"	23	27	30	31	38	—	5,20	—	8	2'22"	47	22	17	40	28
—	7,26	II	11	2'30"	24	58	49	8	8	5,05	—	IV	11	1'57"	48	50	40	34	46

Cu elevii cari cunosc notele muzicale se poate determina memoria sunetelor, cântând cu vocea sau cu vioara (ori alt instrument cunoscut de ei) zece note, într'o ordine oarecare și într'un anumit timp (30", 20", 10"). După acela subiectul este pus să reproducă aceste sunete cu vocea sau cu instrumentul iar experimentatorul scrie în registrul său reproducerea și timpul în care s'a produs.

Iosif N. Marinescu.

Câteva propuneri pe marginea proiectului de reformă al programei analitice de curs primar.¹⁾

Se svonește și s'au făcut și declarații cu anumite ocazii că: noua programă analitică va fi opera unei armonioase colaborări a tuturor factorilor autorizați a-și rosti cuvântul pentru îndrumarea odraslelor României — întregite.

Motivat deci de acordarea măgulitoarelor satisfacții cât și de chemarea și jertfa ce azi ni se reclamă mai mult ca'n alte vremuri, vom încerca a aduce modesta noastră contribuție, înscriind pe marginea proiectului de reformă școlară a trecutului guvern și intenției actualului ministru al educației naționale față cu reînvierea școlii primare, câteva păreri și propuneri. Răsfolind proiectul de reformă școlară al trecutului guvern, după atâta reclamă de noi orientări a învățământului primar, ne strânge parcă o presimțire rea, a pasăre cobitoare.

Deși argumentele pe care se sprijină noul proiect — psihologice și sociale — în principiu și, dela prima constatare par a avea oarecare justțe, totuși reflectând mai îndelung, ajungem și la păreri contradictorii destul de justificate.

Ideia centrală în jurul căreia pare a se învârti noul proiect este *tendința de a copia regionalismul francez și german și metoda centrelor de interes combinate cu un individualism al școlarului român — necunoscut încă.*

Ne vom referi deci la aceste idei conducătoare, în urma cărora ne vom formula și modestele noastre păreri și propuneri. Nu vom face decât mici spicături a ideilor ce ni se par mai realizabile.

Așa, una dintre ideile cari reclamă adaptarea învățământului la realitățile sociale, ar fi:

1) Publicăm, aceste propuneri, fără a ni le însuși în întregime, pentru eventuale discuțiuni.

I. Învățământul geografiei.

Predarea satului, județului și regiunii în primii 8 ani de școală. Ori, această pretenție, puțin justificată, ar prinde fără multă ezitare, o replică hotărâtă: E lipsită de rațiune. A ne mărgini în cercul vieții locale și regionale, în primii trei ani de școală, presupune:

1. Cunoașterea detaliată a fiecărui sâțșor, județ și regiune din partea propunătorilor și-a organelor de control. Ori, până în prezent, aceasta e o imposibilitate motivată de:

a) Lipsa monografiilor sociologice și psihologiei individuale pe locuri și regiuni.

b) Instabilitatea învățătorilor care-ar face imposibilă adaptarea la realitățile social-individuale.

c) Complicarea aparatului educativ-administrativ, cu toată capacitatea, conștientizarea și stabilitatea învățătorului, ar fi cu greu înțeleasă pentru a ține cont de realitățile mediului. Și atunci, să ne întrebăm noi:

— Cum s'ar putea face accesibilă copiilor, cunoașterea unei regiuni, când însuși propunătorul n'o știe și pe deasupra: n'o simte ? !

— E posibil pentru copii de clasa I primară, asimilarea elementelor geografice, sociale, religioase, istorice-morale, când ei abea se chinuesc a-și însuși meșteșugul vorbirii, scris-cititului și socotitului ? Noi n'o putem crede aceasta decât în mod indirect și nesilit, așa precum s'a făcut și pân'acum atât la abecedar și aritmetică cât și la istorie-geografie, prin simțul psihologic al educatorilor.

— Dar, întrebarea capitală e : Cum vor putea organele de control a aprecia munca și realizările învățătorului, când însuși ele nu cunosc nici pe departe realitățile crude cu care-a avut de luptat acel învățător și nici posibilitățile educative ale satului ori regiunii unde școala funcționează ? !

Înțelegem și noi destul de bine valoarea principiului adaptării la diferențierile social-individuale, însă a-l da o atenție prematură și exagerată-asta, nu.

Rezultatele unui astfel de învățământ a cărui fundament și metode sunt deopotrivă de hazardate, nu pot fi decât: superficiale și catastrofale chiar, pentru poporul românesc. Dar nici motive de ordin psihologic destul de veridice nu lipsesc, spre a demonstra netemeinicia acestui regionalism: geografie, istorie, cultural, economie și religio-moral etc. cum dorește a se face. Așa:

2. Fragmentarea vieții și cunoștințelor deși s'ar părea accesibilă copiilor mici, totuși e un fapt destul de dificil.

Argumente tot atât de psihologice ce vorbesc pentru dificultatea ce

regionalismul ar creia-o deocamdată în geografie și celelalte studii ce se predau lui :

a) Copilul nu-și formează niciodată ideal amănunțite despre lucruri ci, el își alcătuiește la început „ideal sumare“, rămânând ca mai târziu, în funcție de dezvoltarea simțului de observație și interesului de cercetare filosofică, — între 10—12 ani — să le reia după importanța ce le-a prezentat la primul contact, printr'un studiu analitic-sintetic, ca mai apoi să treacă la realizările practice.

b) Un lucru dislocat ca'n medicină și celelalte științe exacte, e cu mult mai greu de înțeles în parte de cât global.

c) O cunoștință integrată în totul ei, e mai deslușită și cu mult mai ușor asimilată decât cea detașată din conținut. Predarea cunoștințelor geografice și altele de-acest gen. ca tot și apoi fragmentar și detaliat, pare a fi mai logic și tot atât de psihologic de nu mai mult ca'n primul caz. Dela ideal sumară asupra aspectelor: geografice, istorice, culturale etc. a unei țări, e cu mult mai ușor a trece la un studiu analitic aprofundat a unei regiuni sau loc, ca o verigă detașată dintr'un tot armonic în cadru cărui s'a cunoscut mai întâi în mare. Iar pe deasupra, asocierea se va face lesne și conștiința nu va mai prezenta un haos. Gândurile vor fi disciplinate și acțiunile și sentimentele îndrumate în sens moral și ideal.

Astfel procedăm la abecedar ca și la Memorizare. Toate se atacă dela centru spre periferie în mod sumar și superficial spre a ajunge apoi printr'un studiu analitic-sintetic dela periferie, tot la ideea concentrată, abstractă a centrului, căreia îi urmează ca o consecință : practica.

II. O altă obiectie destul de serioasă, ce i s'ar aduce proiectului de reformă ar fi :

Neprecisarea peste tot a materiei și timpului în care trebuie să se însușească.

Dacă în programa actuală, unde sunt clar precisate materia și timpul și totuși nu se poate face un bun învățământ din cauza interpretării de fiecare în diferite sensuri, și nici un control serios a celace au învățat și posedă copiii, cu atât mai mult nu se va putea predă și verifica cunoștințele după noua programă unde până'n present nu-l destul de precizat nici materia. Apoi, dacă în proiectul, ce reprezintă programa zisă : „minimală“ deci, ghidul unei reforme, nu-l precizat ce trebuie și ce nu trebuie să se facă, cu atât mai mult nu se va stabili în programa „maximală“ care se va lăsa la latitudinea învățătorilor prin propunerile ce se vor face prin „Asociație“ și cari propuneri vor fi ori ba considerate.

III. Al treilea argument în defavorul noului proiect, și care-i temelia vechii programe ce se intenționează a se distruge, este : *Solidaritatea națională*. Fapte ce azi ni se împune ca imperativ al existenței noastre.

Trăind veacuri divizate și sub culturi, civilizații și mentalități diferite cari-au provocat între noi regretabile distanțe sufletești; vremurile de criza materialo-morală și turburările interne nefavorisându-ne; iar situația noastră în continentul Europei cu mijloace de apărare slabe și amici neioși fiind motive destul de îngrijorătoare pentru soarta neamului Românesc, e hotărât lucru că directivele învățământului nu pot fi altele în primul rând decât: „unitare și naționale spre a fi în notă actualului ministru al educației naționale Dl dr. C. Angelescu, care mai departe în scrisoarea însuflețită zice:

„Când țări și popoare puternice cu adâncă cultură, cu viață și trecut cu sute și mii de ani, se concentrează să închege la oaltă formând o forță unitară națională, nu se poate vorbi în România de o școală și un învățământ centrifugal, cu tendințe regionale. România este un stat care, după lupte și suferințe de secole, reușind să se alcătuiască în granițele ei naturale, are nevroze de creșterea, educațiunea și instrucțiunea copiilor ei, în sentimente eminamente naționale, pentru a desăvârși și închege unirea sufletească a neamului“.

Deci, călăuziți de aceste înalte imperative naționale, trebuie să realizăm o astfel de reformă, încât toate ideile conducătoare să se învârtă în mod concentric și armonios, în jurul ideii centrale: Ideea națională.

Și numai după aceasta, potrivit psihologiei diferențiale a copiilor diferitelor regiuni și locuri cât și mediului ambiant, să se completeze programa „minimală“ cu cea „maximală“, pentru realizarea școlii naționale și după măsură.

Această procedură, credem noi, a fi: și logică și națională, și psihologică și socială.

IV. O altă obiecție ce i s'ar mai putea aduce proiectului guvernării trecute e:

Individualizarea prematură și hazardată ce tinde a se da învățământului.

Pentru țara noastră ori, unde lupta dintre individualizarea și socializarea școlii e în dubiu iar metodele de studiu ale individualității abea se verifică fără posibilitatea unei adoptări pe deplin la realitățile noastre naționale, individualizarea e o problemă de viitor.

Prin aplicarea regionalismului, se crede și se tinde la individualizarea învățământului. Ori, a tinde spre individualizarea, se presupune a se cunoaște: atât psihologia copiilor pe regiuni și locuri cât și realitățile mediului cu posibilitățile lui educative.

O pedagogie și psihologie a școlarului român; nouă însă ne lipsește, iar despre regiuni, puține încercări de acest fel se găsesc în literatura didactică.

A veni deci cu reforme în credința că am putea altor școlii, noi

orientări când nu cunoaștem sufletul copilului din fiecare regiune, până în cutele lui cele mai adânci și nici cerul și pământul cu fenomenele ce s'au resimțit. și imprimat în sub și înconștientul indivizilor ce-au hălăduit pe — aceste locuri, e sinonim cu: — a clădi palate pe nisip.

Politica școlară de ieri, în loc a remedii aceste obstacole opuse progresului culturii naționale, prin formarea unui aparat favorabil reformei regionaliste, a procedat invers și fatal la... distrugerea învățământului regiune cu regiune, începând dela cele periferice și mai încercate de criză economico-morală, către centru, ca și cum: Democratizarea și ajustarea învățământului la realități ar însemna un „privilegiu” de culturalizare numai pentru clasele sociale și regiunile cu posibilități materiale, iar pentru restul populației lipsită: o sistematică și fatală analfabetizare.

Cam aceste ar fi modestele noastre păreri, asupra noului proiect de reformă al învățământului primar față cu spicuirile făcute și posibilitățile de cercetare ce ni le oferă cariera noastră învățătoarească.

PROPUNERI.

pentru reforma programei analitice de curs primar.

Trecând la partea practică a acestui articol, însem a înșira pe marginea trecutului proiect de reformă cât și a celui ce se intenționează a se întocmi, următoarele propuneri:

1. Să se mențină din vechea programă principiul: național și psihologic
2. Să se completeze lacunele vechii programe printr-o legătură armonioasă între cele 2 cicluri ale Cursurilor: elementar și complementar, și o mai bună corelație dintre obiectele de învățământ.
3. Simplificarea programei spre a se pune mai mult preț pe deprinderi.
4. Reorganizarea învățământului complementar în „ferme model” specifice regiunii și conduse de specialiști.
5. Fixarea numărului claselor la 4 pentru școlile cu o singură putere didactică, pentru a obliga pe învățător să muncească cu 7 clase, cu toată râvna acestuia, riscă a nu avea rezultate satisfăcătoare nici la cursul elementar, depreciind astfel întregul învățământ în ochii sâtenilor.
6. Programa minimală să precizeze la fiecare obiect ce anume să se facă și în cât timp.
7. Toate cunoștințele să convergă către o singură idee: ideea națională.
8. Aplicarea regionalismului să se facă treptat și numai în urma stabilirii de către specialiști în colaborare cu factorii culturali ai satelor, a:
 - a) Realităților regiunii și posibilităților lor de valorificare prin *monografii sociologice*.
 - b) A psihologiei copilului pe regiuni și locuri prin fișe individuale etc.

9. Să se înceapă o politică școlară intensă, care să presinte continuitate și prestigiu prin stabilitatea ministrului educației naționale. Reforma să se facă de sus în jos pentru formarea aparatului educativ, în sensul orientării ce dorim a croi școale primare.

10. Regionalismul să se aplice progresiv, afirmându-se complet și bine organizat în cursul complimentar unde să se pună accentul pe educație și practica specifică regiunii.

11. Programă maximală operă a competențelor științifice în colaborare cu factorii învățământului, printr-o muncă intensă și directive dela centru, să se încadreze programele minime dar să fie lăsată la bunul simț pedagogic și național al învățătorilor și organelor de control ale fiecărei regiuni, cari an de an vor da noi directive de urmat în aplicarea programei maxime referitoare la regiune; vor ține conferințe și studia chestiuni prin Cercuri Culturale. Asociații învățătoresci și experiențe demonstrative pe regiuni, pentru îmbunătățirea metodelor și completarea programei în spiritul realităților social-naționale și individuale.

În sensul acesta credem noi, a aduce o înviorare școalei primare spre a face din ea, temelia de grant a culturii și civilizației neamului Românesc.

Ioan Damaschin

„Un sistem de gândire pedagogică.“

Pedagogia generală a D. G. G. Antonescu a apărut acum sunt 4 ani. În anul apariției cât și în cei următori, cartea a format obiectul a mai multor recenzii. Tardivi cum suntem, munca noastră în facerea recenziei despre această carte este mult ușurată de exemplele anterioare ce le avem. În special recenziile D-șoarei M. Lerman: „G. G. Antonescu: Pedagogia generală“, publicată în *Boletinul Oficial al Ministerului Instrucțiunii*, de pe luna Mai 1932, ne-a sugerat o parte din planul recenziei de față.

În recenziile D-șoarei M. Lerman aflăm: „*Pedagogia generală a două opere principale a Domnului Prof. G. G. Antonescu după Istoria pedagogiei, prezintă un sistem de gândire pedagogică perfect unitar și deci susceptibil de a fi analizat, definit și valorificat*“.

Subliniem... „*un sistem de gândire pedagogică, perfect unitar*“. Și aceasta este foarte mult. Problemele de pedagogie generală atunci când nu sunt tratate izolat, ci în înlăturarea lor logică, nesilită, luminate de un principiu fundamental, alcătuiesc un sistem de gândire pedagogică.

Principiul fundamental prin prisma căruia sunt studiate toate problemele cărții de față este principiul formativ organicist. Principiul accentuat

în chiar introducerea lucrării, intitulată „Școala care ne trebuie“. Introducere care mai pe drept s'ar fi putut numi o sinteză a cărții.

Principiul formativ organicist este indeajuns de cunoscut azi în lumea pedagogică românească, și aceasta în mare parte datorită Domnului Prof. Antonescu. În locul școlii informative, care dă o mulțime de cunoștințe, școala formativ organicistă își propune să „desăvârșească ceea ce sufletul elevului aduce dela natură, ținând seama de condițiunile interne ale organicismului acestuia.“ (Introducerea pag. XVIII).

Pentru aplicare principiului f. o. în educația intelectuală este mai ales necesară cunoașterea individualității elevului și simplificarea programelor de învățământ, ceea ce la noi, din cauza multor impedimente, formează deocamdată numai un deziderat.

În educația morală conform principiului f. o., educația represivă realizată fie negativ, prin reprimarea diferitelor acte, fie pozitiv, prin executarea altor acte din constrângere, trebuie înlocuită printr-o educație în care executarea actelor se face din convingere, lucru ușor de realizat când educatorul își ia în ajutor „elementul eroic“ în învingerea instinctelor. Aceasta fiind tot odată și singura posibilitate de a creia personalități.

Educația estetică prezintă deasemeni un admirabil teren pentru aplicarea principiului f. o., pentru că acest principiu presupune creiere, ori niciunde mai mult decât în artă, spiritul creator nu se poate manifesta mai bine. Rolul principal al educației estetice stă nu atât în executarea diferitelor obiecte artistice, cât în posibilitatea ce o dă elevului, punându-l în contact cu operele de artă, de a se creia pe sine însuși. Această creiere de sine însuși constă în „transformarea individualității pe baza unor valori ideale dictate de propria noastră conștiință“. (Introducere pag. XIX).

După ce am văzut care este principiul de bază al sistemului în opera Domnului Antonescu și aplicarea în schiță a lui în cele trei educații: intelectuală, morală și estetică, ar trebui să urmărim în mod detaliat aplicarea lui în toate problemele de pedagogie generală puse în această carte. Înainte de a face acest lucru, credem necesar să ne oprim puțin asupra unora din problemele introductive ale pedagogiei.

Nu insistăm despre : „Raportul dintre educație și pedagogie“, b), despre : „Problema educabilității“, despre : „Raportul dintre teoria și practica pedagogică“, fiind acestea prea cunoscute, fie chiar în linii generale, ci ne vom opri la capitolul : „Valoarea pedagogiei ca știință și metodele ei de cercetare“, nu atât pentru că ar fi mai puțin cunoscut, ci fiindcă alături de metodele pedagogiei: metoda deductivă și inductivă aflăm și psihanaliza, metodă mai puțin cunoscută și demnă de a fi remarcată.

Admițând și pentru pedagogie, așa cum se face pentru toate științele,

afară de matematică, singura ce poate satisface pe deplin definiției științii: „*Un sistem de adevăruri generale și necesare*“, că teoriile ce n'au primit încă dreptul de legi generale, dar au totuși facultatea de a primi cândva aceasta, pedagogia se poate încadra printre științe.

Metodul deductiv și cel inductiv, pedagogia l-a împrumutat dela științele naturale, iar psihanaliza dela psihologie.

Psihanaliza este mai ales întrebuintată în medicină pentru tratarea unor maladii mintale. Reprezentantul ei cel mai de seamă este Freud.

Prin psihanaliză se caută a-se scoate la suprafață anumite sentimente refulate sau înăbușite în inconștient, din anumite cauze. Aceste sentimente refulate în inconștient caută tot mereu a ieși la suprafață, dar sunt zădărnice de cenzura conștiinței. Pentru a înșela vigilența conștiinței ele își maschează ieșirile. Când controlul conștiinței este însă prea puternic și sentimentele refulate nu află nici o leșire, dar nici nu pot fi distruse cu totul, atunci se produc simptomele. Pentru a împiedeca producerea acestor simptome, psihanaliza aplică principiul sublimării.

Prin sublimare se caută a-se schimba anumite înclinări dinspre rău înspre bine, făcând astfel din aceste energii dăunătoare și inutile, energii folositoare atât individului cât și societății.

Deși n'ar fi vorba în educație ca educatorii să utilizeze întocmai ca și în patologii, psihanaliza, cunoașterea ei de către aceștia are totuși mare importanță. Acolo unde educatorul psihanalist prin atitudinea lui ajută la îndreptarea anumitor stări, ajută deci la formarea unei posibilități de viață normală, educatorul lipsit de pătrunderea psihanalistă contribuie la o agravare, care poate merge până la distrugere.

Utilizarea metodei psihanalitice în pedagogie o găsim deci în concordanță cu principiul f. o.

Tratând problema idealului educației, autorul după o expunere clară a problemei, stabilește idealul educației din timpurile noastre: „*o continuă idealizare a forțelor reale și o continuă realizare a valorilor ideale*“.

Exemple de forțe reale putem lua forța fizică, prin care provocăm „*o modificare în lumea din afară de noi*“. „*Voința este și ea o forță reală, căci prin ea putem ajunge la o hotărâre, prin urmare la ceva real*“. Inteligența, imaginația pot fi socotite tot forțe reale.

Principiile morale și religioase sunt valori ideale.

Constatăm deci că și la stabilirea idealului educației, principiul de bază, care a făcut posibilă rezolvirea problemei, a fost tot principiul f. o., căci ce am urmări altceva prin idealizarea forțelor reale decât desăvârșirea potențelor individuale, iar prin realizarea valorilor ideale decât darea unui conținut acestor forme. Făcând aceasta, satisfacem principiul f. o.

După stabilirea Idealului educației, autorul trece la expunerea celorlalte probleme fundamentale ale pedagogiei.

Nu avem nici intenția măcar de a aminti toate problemele puse în această carte. Ne vom mărgini numai la cele capitale, dorind ca la fiecare problemă relevantă să scoatem în evidență, cum soluționarea ei se face în spiritul principiului f. o.

La educația intelectuală se pune mai întâi problema factorilor educației. Factorii educației sunt: copilul, materia de învățământ și educatorul.

Când se dă importanță mai mare materiei de învățământ și se nesocotește elevul, avem un aspect al problemei *materialismul didactic*. Al doilea aspect este cel al culturii formative. Aci elevul este totul, iar materia de învățământ este numai un mijloc prin care se realizează educația elevului, conform cu gradul de dezvoltare, interesele și experiența lui.

Pentru noi cei de astăzi, superioritatea culturii formative față de materialismul didactic este indiscutabilă. Și totuși materialismul didactic a stăpânit multe secole pedagogia, fie sub un aspect religios, clasicist-umanist, sau al științelor pozitive.

Nici cultura formativă n'a fost interpretată dela început, ca azi.

Mal întâi s'a demonstrat pe cale filozofică necesitatea ei. Kant deosebia între datele cunoașterii, date apriorice ca: spațiul, timpul, și cauza, iar date aposteriorice: diferitele culori, asperitățile etc. Din formularea necesității de a fi împreună aceste date ale cunoașterii, pentru a se produce cunoașterea organizată, cultura formativă a primit un sprijin puternic, căci complectarea generalului (aprioricul) cu particularul (aposterioricul) nu se poate face decât în spiritul culturii formative.

Cultura formativă a mai fost prezentată și sub un alt aspect cel al clasicismului.

Astăzi în educația intelectuală, cultura formativă este bazată pe întreg programul de învățământ. Aceasta o vedem din egala îndreptățire în program, a științelor umaniste, pozitive și a matematicii.

Celelalte probleme ale educației intelectuale sunt grupate în: A. Condițiile psihologice ale învățământului (copilul), B. Condițiile obiective ale învățământului (materia de învățământ), C. Modul de punere în contact cu materia de învățământ (Metodele de învățământ).

La condițiile psihologice ale învățământului sunt tratate: intuiția, atenția, oboseala și memoria.

La condițiile obiective ale învățământului, problema centrală este concentrarea materiei de învățământ.

Ne oprim asupra ei, considerând-o edificatoare pentru punctul nostru de vedere.

Din cauza creșterii enorme a materialului de predat, pedagogii și-au dat osteneala, de secole de-arândul, de a pune ordine în materialul de învățământ, atât din punct de vedere calitativ cât și cantitativ. Aceasta și din alte două motive imortante: *unitatea materiei de învățământ*, căci, ceea ce fărâmiăm noi după obiectele de studiu nu este altceva decât diversitatea de aspecte ale acelui lucru: *natura*. Și atunci la unitate de obiect trebuie unitate de materie. Al doilea motiv pentru care concentrarea materiei se impune, rezultă din însăși *firea de sintetizare a omului*.

În evul mediu, religia își asuma dreptul de unificatoare a materiei. Mai târziu și-a luat acest rol și clasicismul.

Dovedindu-și dreptul științele pozitive și limbile moderne de a intra în materia de predat, problema concentrării materiei s'a îngreunat și mai mult.

Comenius, bazat pe un armonism metafizic, realizează concentrarea materiei de învățământ în cercuri concentrice, cari se măresc și se luminează pe măsură ce elevul crește.

Ziller, adept și continuator al lui Herbart, dar și modificador, luând de bază reprezentarea în viața sufletească, face concentrarea materiei, în jurul unui obiect central, ajungând la teoria treptelor cultural-istorice, caracterizată printr'un paralelism între fazele de dezvoltare a copilului și a omenirii întregi. Teoria lui Ziller este criticată și ea de pedagogia modernă.

Domnul G. Antonescu din expunerea critică a acestor două încercări de concentrare a materiei, arată că părți din Comenius cu părți din Ziller se pot complecta și face posibilă o concentrare a materiei folositoare zilelor noastre. Termenul de concentrare este înlocuit cu cel de corelație.

Întâiul lucru pentru a face posibilă aplicarea corelației este simplificarea programei de învățământ, iar în rândul al doilea o bună metodă de predare.

Din felul în care a fost rezolvată problema, vedem că autorul dă importanță materiei de învățământ numai atât cât ea ajută la formarea personalității elevului și nu ca valoare în sine, așa cum o avem la materialismul didactic.

Principiul formativ organicist și-a dat contribuția și la rezolvarea problemei concentrării materiei de învățământ.

Metodele de învățământ sunt expuse în peste 100 pagini. Găsim act frumoase și interesante pagini despre joc.

Despre Școala activă, pe care o considerăm în deajuns de cunoscută, numai încercăm a dovedi, că ea are de scop de a face întru totul posibilă realizarea principiului formativ organicist.

După ce am văzut că la tratarea tuturor problemelor de pedagogie generală, grupate la educația intelectuală, principiul f. o. a fost aplicat, urmează să vedem cum este aplicat acest principiu și la rezolvarea problemelor de educație morală.

Romulus Ponta.

— Va urma. —

D I V E R S E.

Stropi din cascada vieții...

Creștinismul e răspunsul lui Dumnezeu. la cererea oamenilor...

* * *

Faptele oamenilor cu gânduri bune, — lată pedagogia lumii!

* * *

Părerea despre disciplină, e jumătate din creșterea pe care o ai.

* * *

Singura știință care poate fi trăită, e morală; — singura artă, „arta de a trăi“...

* * *

Singurul omagiu pe care îl merită o prietenie sinceră, e un devotament continuu.

* * *

Faptele sunt cuiele cu cari ne fixăm viața în timp...

* * *

Focul iadului se aprinde din întunerecul încălzit de ură...

* * *

„Eu sunt pământ și cenușă“ — Parcă se putea ca dintr-o „schintă“ stinsă, să rămână altceva decât „cenușă“?..

* * *

Patimile sunt puhoale cari își dăruie fărmurii...

* * *

Ce minunată apă în marea vieții! De câteori o cauți, are altă culoare și alt gust...

* * *

Râurile sunt izvoarele mărilor.

* * *

Clipele unei vieți — întocmai ca și stelele: — se zăresc numai când stăpânește seninul...

* * *

Misterele sunt râurile cari se varsă în viață...

Viața, măsurată cu timpul — e imensă; măsurată cu clipa e nesfârșită...

Trupurile pentru suflete sunt ceea ce sunt fărâmurile pentru râuri: le îngrădește apa dela izvor până la mare...

Sufletele sunt râuri cari au izvorit dar nu se mai varsă niciodată...

Când se turbură apa sufletului, tot nămolul și-l ia din fărâmurile...

Misticismul e ceața care se ridică de-asupra vieții, când e străbătută de Lumină...

Pentru că nu simți pe Dumnezeu, nu crezi că există? O, dar chiar zarea, își ascunde atâtea lucruri când nu ești în apropierea lor!

Dacă „religia este metafizica poporului” cu cât e mai înțelept poporul, decât filozofii!...

Numai atunci ești într-adevăr fericit, când te poți mărgini la posibilul admis de Isus.

Mizeria știe vorbe numai cu cei tari; — cu cei slabi se ceartă!

Dacă voești să dăruiești și să zidești, neagă și afirmă cu convingere!

Cine nu preferă o durere care emoționează, în locul unei bucurii care revoltă?

Darurile cele mai mari pe cari ți le face sufletul, sunt emoțiile. Prețuiește-le așa cum se cuvine.

Revoltele strâng pumnii, emoțiile largesc inimile.

Amorul vestezește viața; — patimile o usucă.

Naivitatea e ștofa din care e croită copilăria...

Cine își dă sufletul, lui Satana, nu face aceasta din dărnicie. Sufletele sunt daruri numai pe s.ama lui Dumnezeu.

Conștiința, uneori, răsare din amintiri, — ca soarele din neguri..

* * *

Viața depinde de timp și pentru cei ce știu și pentru cei ce nu știu să-l folosească..

* * *

Educație, faci, când dai fire bună: — fie și altora!

* * *

Copiii, cu privirile, îți pleacă ochii.. și-ți înalță inima...

* * *

Om mare e numai acela, care umple inimile semenilor lui...

* * *

Nu te uita numai la viață prin tine, ci și la tine, prin viață!..

* * *

Este un loc unde ni se pare că, viața se întâlnește cu moartea — Acolo e orizontul amândurora...

* * *

N'a fost materie din care să fie eternitatea, — de aceea este din spirit..

* * *

Tainele încap numai în intimitate. — Sunt taine? Atunci trebuie să fie și un sălaș al lor...

* * *

Viața e un arbore cu rădăcinile în astre și cu ramurile în cer... — Noi suntem tulpina vieții...

* * *

Nu soarele îmi face umbra: — eu mi-o fac!

* * *

De multe ori, Dumnezeu se ascunde în lacrimile...

Gh. Moțiu

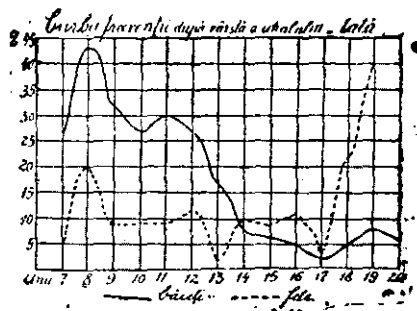
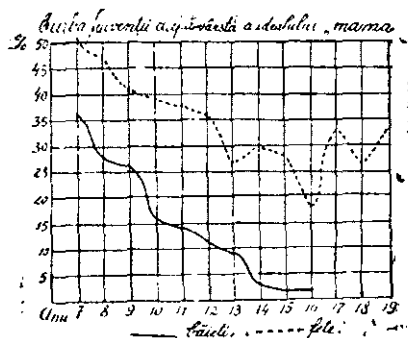
Pe cine iubesc copiii?

Sub acest titlu scrie un cotidian („Credința”) că Doctorul John E. Anderson dela Universitatea din Minnesota ar fi dovedit că teoria lui Freud, după care copiii tind să-și iubească părintele de sex opus lor, este falsă. Aceasta ar fi constatat o într-o anchetă organizată în acest scop, cu care ocazie dintre 100 de copii, 50% n'au preferință, iar restul iubesc mai mult mama și foarte rar pe tată.

S'a mai constatat că, în genere, preferința copiilor este determinată de sentimentul securității mai mult, decât de vreun element biologic, așa cum încearcă să dovedească Freud.

Fără să avem pretenția de a da noi soluția definitivă acestei probleme, care este studiată și din alte puncte de vedere — Freud — decât acela

cu care a fost organizată ancheta noastră în această privință, totuși credem, că nu e fără de interes a se ști, în legătură cu această comunicare, și rezultatul anchetei noastre, în care scop dăm următoarele grafice, cari arată preferința copiilor din județul nostru pentru părinți.

Grafica primă, în care e vorbă de preferința ce o au copiii pentru mamă, de fapt ne arată, că fetele preferă pe mama într-o măsură mult mai mare ca băieții. Dar vedem tot odată, că la 7 ani, numărul băieților, cari preferă pe mama, este de 35%.

Grafica a doua, ne reprezintă preferința ce o au copiii pentru tată, din care constatăm, că dela 7—14 ani băieții au mai mare preferință pentru tată decât fetele. Dela 14 ani însă, preferința pentru tată este mai mare la fete decât la băieți, iar la 19 ani preferința fetelor pentru tată este aproape de 40%.

Deși datele înregistrate de graficele noastre nu ne pun în situația de a susține în întregime nici una din părerile amintite, precum nici a respinge pe de-a întregul vreuna din ele, totuși putem desprinde din ele — prin faptul, că la 19 ani 40% dintre fete au preferința pentru tată și prin faptul că la 7 ani 35% dintre băieți preferă pe mamă, precum și prin motivările unor băieți, că preferă pe mama *pentru că e frumoasă* — o concluzie din care putem constata, care din cele două păreri se apropie mai mult de realitate, deocamdată.

T. M.

Cărți și reviste.

O carte bună. Este vorba de broșura „Scrisori către învățători“ a P. S. Sale Dr. Grigorie Comșa, episcopul Aradului, apărută în cursul lunii Ianuarie a. c., în editura tipografiei Diecezane din Arad.

De bună seamă că mulți dintre cei ce au auzit ori au citit titlul acestei cărți, fără a i cerceta cuprinsul, se întreabă cu oarecare mirare: ce motive au îndemnat pe un arhieru să se adreseze învățătorilor?

Unele motive sunt de ordin subiectiv. „Decedatul meu tată a fost învățător. Faptul acesta a imprimat în sufletul meu o dragoste nețărnută față de învățătorii satelor noastre“. (pag. 5) Altele sunt de ordin obiectiv. „Mă adresez vouă (învățătorilor) pentru că dela voi aștept să fiți cel mai puternic razim al activității bisericești strămoșești. Dela voi aștept mai întâiu să sprijiniți munca noastră de statornicire a unei concepții curat creștine a vieții, de respectarea moralei creștine, a tradițiilor familiare“. (pag. 5)

P. S. Sa dorește ca învățătorul să trăiască în armonie cu preotul, fiindcă „ambii sunt în slujba marelui bun al luminei, creiat de Dumnezeu mai înainte decât toate și sunt chemați a împărtăși împreună întunerecul satelor, a lupta împotriva curentelor stricătoare de minți și tulburătoare de ordine, cari destramă sufletul nostru“.

În scrisoarea doua intitulată „Învățătorul și concepția creștină a vieții“, autorul arată că singura cale a educației adevărate este concepția creștină a vieții sau calea virtuții.

În scrisoarea a treia este tratat un subiect foarte însemnat: educația morală. P. S. Sa scoate în evidență un mare adevăr de interes capital: educația în genere și în special educația morală să se facă prin exemplu și instrucțiune. „Duceți-vă cu copiii la biserică în Dumineci și sărbători, dați-le lecturi morale, reinviați învățământul educativ și atunci veți da, cu mai multă ușurință, buni cetățeni ai țării, buni părinți ai familiilor, buni fii ai bisericii, adevărați oameni temători de Dumnezeu și demni următori ai învățătorilor lui Hristos“. (pag. 25)

Înaltul Prelat condamnă pe învățătorii cari, din ură personală față de preot, nu cercetează biserica și nu organizează coruri bisericești cu adulții sau cu copiii. Această atitudine a învățătorului are urmări triste în viața satelor, deoarece contribuie în mare măsură la destrămarea credinței străbune.

Autorul sfătuște pe învățători să colaboreze cu preoții la răspândirea culturii naționale creștine tradiționale care culminează în iubirea de Dumnezeu. „Conferințele, cercurile preoțești și misiunile religioase, societățile Sf. Gheorghe ale tineretului, sunt terenuri unde pot învățătorii să-și arate mentalitatea și concepția lor creștină în fața poporului nostru. Tot așa și preoții sunt obligați a participa la șezătorile culturale ale învățătorilor. Totdeauna deci împreună, iar nici decum izolat“. (pag. 37).

Ca încheiere P. S. Sa aduce un frumos elogiu învățătorilor.

Intrucât în cele 48 pagini Episcopul Aradului tratează probleme însemnate pentru tagma învățătoarească și dă îndemnuri frumoase, este de dorit ca această broșură să ocupe un loc de frunte în biblioteca fiecărui învățător.

Iosif Mariescu.

Ideii și metodele noi în educația copiilor dela 3—7 ani¹⁾

D-l Profesor dela Universitatea din Cluj, Vladimir Ghidionescu, în conferința ținută la Congresul general al învățătoarelor dela școalele de copii mici din România, ținut la 20-24 Aprilie 1933 în București, a expus în mod critic desfășurarea problemei educației copiilor în etatea preșcolară, dela Fröbel până în zilele noastre.

Redăm, în rezumat, după revista „Copilul“ Nr. 3 din 1933 această instructivă conferință.

Este greșită credința generală, spune D-l Profesor că Fröbel ar fi întemeietorul grădiniilor de copii, așa cum le avem astăzi. Idealul lui Fröbel, în acele vremuri era :

¹⁾ Atragem atenția asupra acestei probleme D-nelor și D-șoarelor colege dela Școalele de copii mici.

reforma omenirii, dar nu prin școala propriu zisă. El credea că este necesară o intervenție în educație, înainte de etatea școlară, pentru a se pregăti „cei 7 ani de acasă”. Expresia „grădina de copii” pentru Fröbel însemna mobilizarea familiei și în special a mamelor, cărora vrea să le trezească conștiința că nu pot lăsa epoca primei copilării — 2-3 ani — fără să facă copiilor o educație specială.

Că azi avem cunoscutele grădini de copii în contradicție cu idealul inițial al lui Fröbel, se datorește mai multor cauze, dintre cari cea mai puternică este problema *socio-economică*. Femeile, fiind atrase în lupta pentru existență, sunt împiedecate în exercitarea funcțiilor lor naturale, de educatoare a propriilor lor copii și în cele ale gospodăriei. Această stare de lucruri a dat naștere la căminuri, grădini de copii, cu program special, strein de familie.

Cauza inițială, care a adus o renaștere a problemei educației copiilor dela 2-3 ani până la 6-7 în zilele noastre, a fost creația pedagogiei, carea n'a fost modă, cum au crezut-o unii în țara noastră.

Studiul asupra copilului, asupra întregului mecanism sufletesc al copilului: înțelegătoare, afectivitate șivoluțiune și în special studiul asupra jocului, a fost urmat de o critică a sistemului de educație din grădinile de copii, care se baza pe concepția jocului distractiv.

Începând cu mișcarea reformatoare a Mariei Montessori D-l Profesor ne arată urmările pedagogice ce s'au impus în urma explicării funcționale a jocului, cu diferitele caracteristici după cum au fost concepute de reprezentanții diferitelor reforme.

Maria Montessori se bucură de privilegiul multor adepți și dintre toți pedagogii italieni numai Mariei Montessori îi este permisă să frecventeze congresele internaționale prin ce își face propagandă.

Principiile pedagogice generale și mai ales materialele didactice ale Mariei Montessori se găsesc în germene, în pedagogia patologică a unui Itard. Observațiuni critice mai competente asupra sistemului montessorian s'au pronunțat de „Școala din Hamburg” — Stern —

Se evidențiază faptul că Fröbel avea unele idei mai în conformitate cu datele pedagogiei contemporane, decât Montessori, a cărei sistem este prea intelectualist. Negociind fantazia copilului, sistemul montessorian, exclude din casele dei Bambini poeziile și poveștile.

Din acest neajuns apoi rezultă al doilea: contradicția cu concepția unității și integralității spiritului.

Din cauză, că în concepția psihologiei montessoriene sufletul copilului se prezintă fragmentar, s'a simțit necesitatea unui material special în educația copilului, de care se face chiar abuz. Școala montessoriană este mai mult un laborator de cercetări psihogenetice decât o școală de educație. Sistemul montessorian înstreinează sufletește pe educatoare de copil și subvalorifică personalitatea educatoarei în folosul materialului didactic.

Dr. Ovide Decroly. Ideile și principiile sale sunt scoase din experiența practică elaborată în curs de zeci de ani. El pleacă dela preocuparea educației copiilor anormali mintali. Decroly nu pornește dăta o idee preconcepțută asupra sufletului copilului, ci el își formează această concepție, despre sufletul copilului, pe baza cercetărilor sale experimentale și științifice precum și pe experiența ce și-a câștigat-o în contact cu copiii.

Principiile fundamentale ale concepției psihologice și a metodei practice a Dr. Decroly sunt: *ideia globalizării și ideia centrelor de interes*. Principiul de globalizare se bazează pe fenomenul psihic al copilului, prin care acesta își însușește cunoaște-

rea lucrurilor, nu pe calea percepțiilor izolate și succesive dela părți la întreg, ci dintr-o dată, pe cale simultană și globală, dela întreg la părți. Copilul își însușește o cunoștință mai întâi generală, globală apoi se îndreaptă încetul cu încetul asupra elementelor constitutive ale unui întreg. Deci acestui drum natural trebuie să se adapteze educația, mai ales în prima copilărie.

Dr. Decroly nu dă importanța cea mai mare materialului didactic, ca D-na Montessori, ci o dă copilului și educatoarei.

Materialul didactic ales de Decroly nu e compus din izolarea formelor lucrurilor, ci din obiecte reale, căci acestea interesează, nu forma în sine, este deci adaptat mecanismul de percepție globală, cum îl văzurăm mai sus, așa că se adresează simultan mai multor simțuri și activități ale spiritului copilului. Din acest motiv Decroly exclude corpurile cu forme geometrice, cari sunt abstracțiuni neînțelese de copii.

Metoda Decroly nu impune obligația de a prezenta materialul în chip ierarhic, ca D-na Montessori, ci dă libertate și obligație chiar educatoarei de a-și desvolta pe acest teren personalitatea, ingeniozitatea și inteligența sa.

Tot pe concepția integrității sufletului omenesc se bazează și al doilea principiu fundamental: *ideea centrelor de interes*, care realizează principiul clasic al corelației între toate activitățile parțiale și materiile de învățământ pe un motiv mai plin de viață.

Se alege ca centru de interes de ex. noțiunea de *locuință* sau cea de *hrană* și se grupează în jurul ei în cursul unei zile sau mai multor zile, o sumă de alte activități ca: *intuiții*, *exerciții de vorbire*, (eventual învățământ gramatical) *cântec*, *modelaj*, *desemn*, *joc ritmic*, eventual mai târziu: *socotit*, *calcul aritmetic*, *citit-scris* etc.

Adecă în locul programei și orarului tradițional se introduc genuri de activități, cari se susțin printr-o înălțare organică de interese asociate. Uniate și variate în același timp Prin această metodă Decroly transformă pe nesimțite jocul copilului în muncă, iar muncii îi păstrează elementul afectiv și plin de interes al jocului.

După aceasta D-l Profesor V. Ghidionescu trece în revistă mișcarea educației copiilor mici în Franța. Aici progresul acestei educații se datorește mai mult câtorva femei de inimă. Institutele în cari se face educația acestor copii poartă numele de „Școli materne”. Metoda potrivită în „școlile materne” franceze s'a căutat să se elaboreze fără concepții savante, ci mai mult pe observația *simpatice* a copiilor.

Legea din 1923 a exclus termenul de lecție din aceste școli, înlocuindu-l cu termenul *exerciții*. Învățătoarele au deplină libertate de a organiza viața și metodele școlii. Ele se inspiră liber atât dela Fröbel, Montessori cât și dela Decroly. În Franța nu se poate vorbi de o *doctrină* franceză a educației materne, din cauza chiar a spiritului francez, care nu suportă indoctrinări, dar se învederează o directivă pur franceză, care constă în tendința școlii materne franceze, de a se adapta continuu la nevoile copiilor mici.

Un exercițiu montessorian simpatizat în școlile franceze rămâne acela al *îdcerii de un minut*.

În ce privește atitudinea pe care o iau mișcările noi față de introducerea învățământului *cititului și scrisului în școlile de copii mici, materne sau grădini de copii* este următoarea:

Grădinile de copii fröbeliene din Germania au introdus scrisul și cititul și astfel ele s'au transformat cu vremea în adevărate școli primare, mai ales dacă luăm în considerare și metodele de multe ori nepsihologice, pe cari le aplică aceste grădini.

Metoda montessori ajunge sistematic la învățarea cititului și a scrisului, ca o urmare logică a concepției intelectualiste pe care se bazează și pentru care a inventat un-

material și metode speciale: cartoane cu litere în nisip sgrunțuros, cari fac apel la simțul tactil și cari sunt foarte apreciate în Franța.

Mișcarea Dr. Decroly, din cauză, că n'a vrut să introducă pe copii de mici în învățământul cetitului și scrisului, a luptat cu multe obiecții și dificultăți din partea pedagogilor și a părinților.

Metoda Decroly încă posedă un material foarte prețios, bazat pe principiul de globalizare zis și ideomotoric, dar pe care înțelege să l aplice mai târziu, la intrarea copilului în prima clasă primară, iar în grădina de copii numai, dacă mai au copii de 6 ani.

În concluzie Dl Profesor Vl. Ghidionescu spune că la noi problema grădiniilor de copii a fost afectată de concepția naționalistă.

Pe lângă această concepție naționalistă, de care trebuie să fie condusă legiuirea noastră și în viitor, mai e nevoie și de concepția prin care grădinile de copii să devie și la noi fundamentul legal, pe care să se sprijine educația noastră integrală.

Cum însă această realizare a întâmpinat și în trecut greutăți, rămânând dispoziția legală literă pe hârtie, ar fi mai bine, dacă noi ne-am apropia de acest ideal cu încetul în chip sistematic și metodic. Călea naturală în această chestiune ar fi plecarea dela orașe spre sate. Aici mediul este mai propriu acestui scop, și posibilitățile de realizare mai ușoare, fiindcă cadrul este mai puțin vast, și necesitățile mai imperioase, decât la sate.

În ce privește pregătirea profesională a conducătoarelor de copii, dl Prof. nu vede scoțându-se în destul în evidență specificul acestei pregătiri față de celelalte școli normale pentru învățătoarele școalelor primare.

Tot în cadrul pregătirii personalului didactic al acestor școli, ar fi să se arate directiva sănătoasă pe care să pornească grădinile de copii.

Sistemul Montessori pe lângă anumite calități are și defecte esențiale. Sistemul Decroly pe lângă unele lipsuri, a câștigat teren chiar în rândurile montessorienelor din Franța.

Noi trebuie să ne ferim deopotrivă atât de dictatură cât și de anarhie.

Ca principiu diriguitor în această privință să ne fie introducerea a cât mai multă libertate, prețuirea mai mult a spontaneității copilului, cultivându-i mai mult tendințele lui sufletești și active.

T. M.

T. Arghezi: „Rugăciuni“. Domnul Arghezi, cu ani înainte, a scris și psalm. Nu i-a scris ca oricare altul din milioanele de credincioși, ci potrivit firii lui de chinuit al gândurilor.

„Singur, acum în marea ta poveste,
Cu tine am rămas să mă mdsor,
Fără să vreau să ies biruitor,
Vreu să te pipăi și să urlu: Este“.

(Psalm, pag. 95, Cuvinte potrivite)

N'a putut să-L „pipăie“ și nici să urlu „Este“. Deaci tot sbuciumul.

Acum, când scrie „Rugăciuni“ s'ar parea că pocăința s'a născut. Clititorul lor rămâne pentru un moment dezorientat, pentru că alcătuitorul a uitat să scrie numele boalelor ce se pot vindeca prin rostirea rugăciunilor. Poate nici n'a vrut altfel.

Neștiind rostul lor, de ți-a fost cumva prieten tainic alcătuitorul „Rugăciunilor“ și de crezi că ele l-au vindecat, atunci această vindecare te mănhește, căci ți-a pierdut un prieten.

„Rugăciunile“ ca și psalmii sunt scrise de un rătăcitor, care se caută de amar de vreme, ca să se găsească. Cum rugăciuni nu scriu decât vrednicii închinători, s'ar părea că „rătăcitorul“ s'a vindecat de boală-i. Aparența numai ne spune aceasta, Dl T. Arghezi însă a rămas și pe mai departe singurul închinător în credința sa unică.

Uitându-se la el însuși, la cel de eri, se miră și se întreabă: „Cum ai îmbăt-rânit! în câteva săptămâni, obrazul tău s'a lăbărțat ca o mască de cârpă, în care ai petrecut prostesle până la ziua. Sufletul tău a mustit otrava încet Te-a scuipat în ochi moartea cu mazăgă și lăntarul ei, mușcându-te de buze, fi-a învinețit galbenul chip. Mustața și părul ți-s ca varul murdar, pleoapele ți-s lăbăcile și arsă de sudorii cenușii, gura ți s'a strâmbat. Veselia ta e amară, bucuria tristă. Măcinată de putregai, oasele și au pierdut furtoiu, schela de sgărce se îmoaie. O duhoare rân-cedă este duhul tău și colțurile ochilor mucegăesc, pe cât le ștergi cu o batistă de mătase“. (Pedepse de pământ).

Acest chip al său, al celui de eri, îl îngrozește și-l scârbește deopotrivă.

Se uită adânc în sine, unde se află comorile, căci „Fiecare ins are sfânta lui Scriptură și Apocalips deosebit“. (Comorile) El și a aflat-o și pleacă să se roage.

Rugăciunea lui nu e „Dă-mi doamne, și mai dă-mi“, ci ea „e o risipire, ca de aburi, în vecie: mă gândesc“. (Rugăciunea mea).

S'ar răsvrăti dar nu mai poate, căci „s'au împuținat zilele“.

Nu-i rămâne decât să-L caute pe Dumnezeu și să I-se închine. L-a găsit. Senza-ția, mai bine conștiința de apercere a divinității, pe care, creștinii o numesc revela-ție, Dl T. Arghezi o are exprimată: „L ai simțit? Se clatină vișinii, au tresărit foile de porumb, s'a culcat iarba ciulită și s'a ridicat, ca o blană de câine pe care-l mângăie cu o vorbă ciobanul“ sau „Dumnezeu, îl auzi?... Pune-ți mâna în sân, fecioară, și ascultă cu urechea din palmă... Dumnezeu umblă“. (Dumnezeu)

Câteva cuvinte, explicări poate n'ar strica, pentru că să-și scuze „pribegia“ Dar este superflu. „Tu ierți înainte de a se naște păcatul. Pentru tine timpul nu sfârșește și începe în fiecare zi. Vremea prin care oamenii sar ca purecii și pier, stă pe loc. Nu e niciodată târziu la ornicul tău...“ (Pribegia).

Apoi, în timpul pribegiei nici el n'a fost prea cruțat. Deaceia la întâlnire nu se pierde în scuze, ci pe cât îi e îngăduit învinovățește. „Casa mi-e lovită din toate părțile de vânt Convoaiele lui năvălesc. Mi-o bat cu snoi de lanțuri și cu bolovani de fier. Topoarele cad în coifurile turelor, fierestraele groase curmă temeliiile pieziș. Între pietre se strecoară dintele târnăcopului și cauldă gingia zidirii să o rupă. Trei zile și nopți am răbdat chioțele de izbândă ale talazelor negre.

Cetatea stă nestrămutată.

Furtuna s'a întors în mare, aducând găleși de blumb topit din străfunduri și le a vărsat deasupra turelor mele.

„Cetatea e în picioare“ (Cetatea grea).

Aceste suferințe ar fi trebuit să-l facă supus, necărtitor. N'au reușit decât să-l îmoaie. O întrebare îi e mai permis totuși să pună, și chiar o ironie. „Vrei să mă pustiești, de mă treci prin fier, prin apă și foc. Pentru ce? Au am eu puterile lui lov ca să fie încercate și frânte pe rând?“ „Nu mi-am jupuit carnea destul? Nu mi s'au lărit oasele jenunchilor de-a dreptul pe cremenii, până le-am suit? De ce mă pedepsești cu negură și vânt și cu arșiță aprinsă?“ (Cetatea grea).

Obosit, biruit aproape de prea mare încercare la care a fost pus, nu poate totuși să creadă „ce mărturisesc viclenii și hoții lui .. și nici cu proștii nu mă adun ca să-l tâlmăcesc.“

El își caută lumina lui în el însuși. Pe ea numai în el și-o poate afla fiecare. „In tine se găsește lumea întreagă oglindită pe dinlăuntru. Ca în botul de mei, zac în tine puterile taurului și farmecele tainelor strânse în miez. Plodul tău ascuns, pe care n'ai știut să-l cauți, e huștia și aluatul vieții, gândul tău, ca o drojdie vie, o sporește, înzeceind-o în copaia ei. Ceeace cauți în alții se află pe măsura înțelesului tău, în tine rătăcitorule”. (Lumina).

Și ia-l pe omul pornit să-și plece genunchii și să-și spele prăgia în lacrimi, întorcându-se din nou în chilia lui de ascet și de pervers al gândului. Se reîntoarce însă vesel, având însoțitor pe Domnul „său”. Un altul decât cel cunoscut de toți. Acesta nu e „un cântăritor de lucruri grele și ușoare” precum nu e nici „un stăpân, făclor de porunci și ziditor de piedici”, ci „un prieten, mai puțin decât un prieten și mai mult” pe care l-a găsit „ca pe un copil, între ceruri, aruncând cu stiele în mare și jucând cu mâna oglinda lumii rotunde în odăile noastre albe”, unul care în prisacă să uita „la stupi și la albine” (Către veac).

Prietenul este peste măsură de bun, căci el nu s'a „posomorât niciodată ca oamenii răi și chinuși” și n'a „făgăduit munci și poveri”. În tovărășia lui se simte, extrem de bine.

Și a găsit ce-a căutat. Nici nu putea să-și găsească altul el, care are drept răgă, gândul.

Oricum și l-a găsit, achiziția îl bucură. Și ține să i cunoască toată lumea veselia sa. „Aduceți mi calul lină din grajd, aduceți-mi vestimentele noi, cizmele de fier, platoșa lucie și spada, aduceți-mi și vioara, căci vreau să cânt câlare, trecând prin păduri și cetăți. Vreau să știu toată lumea că m'am împăcat cu cel care nu l am cunoscut și că de aci înainte suntem în loc de unul mai mulți, căci Domnul meu este cât o sută și cât o mie. M'am ajuns și m'am biruit”

R. Ponta.

Școala noastră. No. 2 Febr. 1934. Remarcăm articolele: „Românii din Bihor”, care este de fapt conținutul unei scrisori a D-lui Teodor Neș președintele asoc. cult. „Astra” din Bihor adresată D-lor Seton Watson și Wickand Steed vestiți oameni de cultură, englezi în care se dovedește cu date statistice originea și supremația românească a județului Bihor.

D-l Ministru al Școalelor Dr. C. Anghelescu și învățătorii Școalelor primare, semnat de D-l Sabău Alexandru. Arată declarațiile D-lui Ministru din 29 Ian. a. c. făcute delegației Consiliului general al Asociației învățătorilor:

1. Introducerea în buget pe 1934—35 a gradațiilor și a sporului cuvenit după definitivat și înaintare.
2. Plata de către stat a suplینitorului.
3. Eliberarea cât mai urgent a bonurilor de impozit pe anul 1931 și începerea achitării în numerar, a salariilor restante pe 1932.
4. Trecerea în buget alor 8000 posturi de învățători.
5. O salarizare mai omenoasă a învățătorilor începători.
6. Validarea prin lege a examenelor de definitivat și înaintare ținute în anul 1932—33.
7. Menținerea legii din 1924 în ce privește examenul de definitivat și înaintare.
8. Menținerea examenului de diferență la liceu.
9. Pregătirea universitară a învățătorilor prin înființarea Școalei normale superioare, cu secții speciale pentru învățători.

10. Achitarea salariilor prin chitanțe individuale de către percepțiile de circumscripție.

Monografia școlii primare din comuna Hurezul Mare jud. Sălaj, de D-I Traian Cionfi inv. dir.

Școala Carașului. Anul VI Nr. 1 — 2 Ian. Febr. 1934. „*Portrete din clasa mea*” semnat de Eugenia Lugoian inv. Colega noastră face un lucru bun prin destăinuirile ce le comunică despre elevii D-sale. Dă dovadă că se interesează de copii, adică e și educatoare nu numai învățătoare. Este bună observatoare. Din observațiile făcute asupra câtorva elevi de ai D-sale: X, Poldi și „Cele două fete” se pot trage conluzii și referitor la starea culturală a părinților lor, pentru cari așa zisele „Conferințe părintești” ar fi bine venite.

În ce privește dorința colegei cu privire la cazul elevei X, fără a avea pretenția de mari pedagogi, suntem de părerea, că D sa s'a oprit la jumătatea drumului. Până unde a mers, a fost bine, de aici încolo trebuia luat contactul cu părinții fetei, pentru a afla dela dânsii motivele pentru cari o tratează cu atâta strictețe. Ducă stricteța părinților e fără motiv servit de fetiță, ar trebui s'îmbată necondiționat Fetița e foarte sinceră și are trebuință de un asemenea tratament, care va da rezultate bune în ce privește educația ei, altfel fetița este expusă a-și forma deprinderi rele.

Înșiră-te mărgărite pe lungi fire aurite Anul II Nr. 7. Februarie 1934. Revistă pentru copii. Conține poezii și povești menite a umplea golul simțit în literatura noastră pentru copii.

Izvorășul revistă de muzică, artă națională și Folklor. Bistrița-Mehedinți Nr. 1 și 2, anul 1934. Merită încurajare din partea tuturor pe cari îi privește educația neamului. Noi, dascălii nu ne putem lipsi de minunatul material ce ni-l oferă. Conținutul numelor ce le avem în față corespund pe deplin scopului ce și l-au impus cei grupați în jurul revistei, în frunte cu D-I Pr. Gh. N. Dumitrescu-Bistrița

Cultura poporului anul V No. 1—2 — 1934. Revista asociației învățătorilor din jud. Cetatea-Albă. Foarte bine redactată de Dl. T. Iacobescu. Remarcăm pentru valoarea lor de actualitate articolele: *Studiu psihologic* de Emilia Zotta, *Metoda centrelor de interes* traducere de A. Dujin, *Vorbește Palanca* (monografie) de Boris Malski, *Metoda activă* de D. Antohi.

Revista Asociației Învățătorilor Mehedințeni. No. 7-8 Sept. a. c. 1933, publică un articol interesant: „Copiii anormali educabili și întârziată mintali din școala primară” semnat de dl. S. Coravu inv. licențiat. Dsa printr'o intuiție amănunțită, numără diferitele tipuri de anormali, semnele caracteristice după care-i cunoaștem, modul cum trebuie procedat cu asemenea elemente, precum și măsurile ce trebuie să ia statul, pentru a evita pericolul ce amenință societatea de mâine.

Un alt articol de fond „Clasicismul francez din secolul al XVII-lea” e scris de dl. profesor Rubin. După ce face un paralelism între situația din țările române acum 300 ani și situația din Franța, Dsa descrie cu un colorit destul de viu diferitele faze prin care a trecut clasicismul francez până să ajungi la forma desăvârșită.

Școala și viața, revista asociației generale a învățătorilor din România. Nr. 10. Dec. 1933 printre alte articole destul de interesante, publică un articol: „Iohan Gottlieb Fichte” semnat de Emilia Zotta institutoare, dr. în litere și filozofie. Autoarea acestui articol ne arată influența covârșitoare a filozofului german asupra nației sale înfrântă de Napoleon la Jena. Dr. Zotta atacă cu vehemență pe aceia cari vor

să facă din școală cluburi politice — Mai departe spune că împotriva acestora s'a ridicat sufletul arzător a lui Fichte, împotriva lor trebuie să ne ridicăm și noi astăzi. Cu însăși cuvintele lui Fichte adresează un apel călduros tuturor cărturarilor din țară „De s'ar putea că fără a fi văzuți de dânsii să-i observați — să le vorbiți — să vedeți cea mai frumoasă parte a națiunii. De s'ar putea să vă coborâți în casa burghezului, în casa săteanului și să-i urmăriți îndelung, privind viața tihnită — a acestor clase unde pare că și-a găsit adăpost credința și cinstea — devenite tot mai rare în clasa de sus — desigur că ați lua hotărârea de a cugeta în ce chip pot fi ajutate. Pe voi cărturarii — în deobște — or ce loc ați ocupa în societate, vă conjură aceste cuvântări: ca fiecare din voi să gândească la chestiunea ridicată și fiecare să facă pentru dânsa tot ce poate, în colțul care se găsește.”

Arti olul se'nceie prin cuvintele: „Noi trebuie să devenim imediat ceea ce ne trebuia să încetăm a fi: „Români“

Viața Școlară revistă pedagogică organul oficial al asociației învățătorilor din jud. Satu-Mare. Fondator Darius Pop. Apare lunar. E redactată de colegii învățători. No 10 din Dec. 1933, cuprinde articole de pedagogie, metodologie și informații locale. Semnează articole: Darius Pop, Vechiul Ministru, I. Luca; Etapele unei lecții de scris-cetit prin procedeul cuvintelor normale; Numărul 9 ne semnat ș. a.

Școala și Familia de mâine — revistă lunară pentru propagarea noilor metode de educație și învățământ: Director: Marin Bilciurescu Str. N. Bălcescu No 2 București. No. 60 Dec. 1933 cu următorul cuprins: 1) Sănătatea și armonia corpului, bazele educației raționale de C. Freinet.

2). Rostul caselor de Economie de Dr. V. Bolchiș.

3). Centrul de interes: Zapoda de Delabarcea.

Revista Asociației Învățătorilor din orașul și jud. Bălți apare lunar sub îngrijirea comitetului Asociației Învățătorilor-Bălți Nr. 12 Dec. 1933 Semnează articole: Gh. Cârțu, I. Soroceanu, F. Bulat, V. Bârjovanu etc. Reținem articolul: „Rânduri către învățători” semnat de Ioan Puiu inv. Fundari-Bălți.

Articolul dlui Puiu este un apel adresat învățătorimii române conștientă care vrea să mențină la înălțime și cu demnitate titlul de învățător. De două forte trebuie să dispună orice învățător; forța morală și intelectuală pentru a putea fi conducător, și nu condus. Flacăra idealismului arde încă vie în sufletul acestui distins dascăl.

Pentru inima copilului revistă lunară pentru Educație și Instrucție în casă și școală. Director I. Nisipeanu Această revistă este afiliată la Liga Internațională pentru Educația nouă — No. 9 și 10 Noemv. și Dec. 1933 În acest număr principiile școlii nouă sunt tratate cu multă pricepere și obiectivitate. În paginile acestei pretioase reviste se duce o luptă aprigă pentru împănăntenirea noilor curente pedagogice în școlile noastre. Se face apel la eul eroic al fiecărui învățător pentru a învinge greutățile vieții și a fi la înălțimea misiunii sale.

Începând cu numărul depe Ianuarie, această revistă va deschide o rubrică pentru cercetări psiho-pedagogice. Abonații sunt rugați să întreprindă asemenea cercetări și să trimită spre publicare rezultatele — dacă se poate însoțite de comentarii.

Semnează articole: de I. Nisipeanu, T. Geantă, Marin Dobre, Florica Ionescu și M. Moleanu.

Școala Noastră Revistă Pedagogică-Culturală, a corpului didactic din Sălaj No. 10 Dec. 1933 Dl. C. Iencica publică în coloanele acestei reviste articolul: „Un mare organizator. Profesor Onisifor Ghibu.”

Acest articol este un omagiu închinat fostului său profesor — cu ocazia împlinirii a 50 ani. Se conturează personalitatea dlui Profesor Ghibu care a fost și este un îndrumător al generațiilor tinere și un neobosit luptător al cauzei naționale.

Admirăm sentimentul de grațitudine al Dlui Iencica care este caracteristica oamenilor nobili.

La pagina folklorului sunt publicate câteva colinzi din Com. Hurezu-Mare, trimise de Dl. inv. Traian Cionfi — Colindele aceste cuprind Nașterea Domnului Iisus Hristos și 'n ele se oglindește sufletul țaranului nostru în tot fanatismul său religios.

Graiul Dâmboviței revista corpului didactic din jud. Dâmbovița Nr. 8, din 25 Dec. 1933 publică articole referitoare la starea învățământului semnate de: M. Clurezu Gh. Păun și V. Ghiculescu.

E de reținut articolul: „Formați caractere” de Georgeta Georgescu care ne reamintește: „nu trebuie să uităm, că mai mult decât talentele, caracterile hotărăso soarta popoarelor” și ca atare trebuie să ne trudim să formăm deprinderi morale și să căutăm să le aplicăm la viața morală. Să formăm noi educatorii pe conducătorii de mâine.

Cultura Poporului revista asociației inv. din jud. Cetatea-Albă — condusă de dl T. Iacobescu, Nr. 12 Dec. 1933 publică în frunte un articol: „Spiru Haret Revoluționarul” semnat de dl Profesor universitar C. Stere, învingând tradiția școlară, înlăturând toate piedicile din cale, îndrumând învățământul pe adevăratul făgaș al culturii și scoțând pe învățător de sub tutela primarului și jandarmului, genialul Haret cu drept cuvânt este numit de dl Stere, un revoluționar al școlii românești.

Catedra revistă pentru lecturi serbări școlare cercuri culturale, Director instituitor T. Faur Redacția și administrația Galați, Cuza Vodă 45.

Anul VII No 56 Ian. Febr. a. c. a apărut cu un bogat și variat program. În frunte are un articol: „Uniți-vă în cuget, uniți-vă 'n simțiri” semnat de Dl. Faur. Articolul este închinat zilei de 24 Ian. marea sărbătoare a Unirii tuturor românilor. Suferințele, aspirațiile și bucuriile românilor sunt redade fidel. Nu lipsesc dealtfel nici poezii patriotice ca: „Hora întregirii” de Gh. Ștefănescu, și „Granițele Țării” de Al. Nicorescu. În partea finală e poemul istoric: „România Mare” care se poate juca cu elevii școlii primare. E o revistă care e gustată mult de tineretul dornic de cultură.

Vremea Școlii revista învățătorilor, Ieșene, apare lunar. A apărut Nr. 1 Ian. 1934. Cuprinde articole pedagogice, literare, și de informație locală — „Practica școlii active” este un articol interesant semnat de Dl. C. Ungureanu Profesor școlar Vaslui — articolul nu este terminat din lipsa de spațiu.

Ideia revistă pedagogică — literară și școlară — Director Petre Ghiță profesor universitar cunoscutul autor al manualelor de curs primar.

În Nr. 3—4 Dec. 1933 și Ian 1934. sunt articole din domeniul pedagogie — literar și social — colaboratori la această revistă sunt inv. din toate colțurile țării.

A apărut o nouă revistă: „Revista Teosofică” Nr. 1 Ian. a c publică articole de filosofie, religie, artă, știință și ocultism. Este de fapt continuarea Buletinului Teologic — numărul 1 are următorul cuprins:

1. Misiunea mea educativă: de Rabindranath Tagore.
2. Rabindranath Tagore de C. Jendarajadasa
3. Teosofia o nouă viziune a lumii — de J. A.
4. Ce este ocultismul de C. W. Leadbeater
5. Semnificația teosofiei de Erne și Wod etc. Misiunea mea educativă este o

mărturisire de credință a filozofului-poet indian ale cărui idei pedagogice sunt cunoscute aproape în întreaga lume.

Idolul pedagogului indian este: „natura.“ Școală înființată de el în mijlocul naturii are de scop să înfrățească toate popoarele, indiferent de rasa și religia lor. Este frecventată de studenți și studențe din toate țările din lume — ceeace Rabindranath a realizat în India țara misticismului pentru noi europenii au rămas niște deziderate care poate vor deveni fapt împlinit peste sute de ani.

Tr. Popescu

inv. gr. I școala de aplicație Arad

Posta Redacției.

Domnului I. B. „O lecție de contabilitate“. Nu se poate publica pentru că suferă de două vicii: de formă și de fond. Problema luată de Dv. pentru a se face înregistrarea în Cartea Mare, nu este numai o singură problemă, ci două. Întâia este: „Un negustor de lemne, începe comerțul la 15 Ian. 1934 cu un capital de 100 000 lei“, iar a doua este „La 26 Ian., cumpără lemne în valoare de 20 000 lei, plătiind 13 000 Lei. Restul îl achită la 1 Febr.“

Apoi prin „La diverși“ la Debitul Contului „Mărfuri“ nu înțelegem oamenii cărora se vând aceste lemne, așa cum reiese din plan (La cine se vând aceste lemne? [la oameni] La câți? [mulți] Noi putem spune „la diverși“), ci prin „la diverși“ înțelegem conturile „Cassa“ și „Efecte de Plată“, cari au creditat contul „Mărfuri“.

Deasemeni aveți nevoie de încă un cont, cel al „Ef. de Plată“, căci restul care îl achită la 1 Febr. trebuie garanțat, și această garanție se face printr-un efect de plată, care deci existând, necesită un cont aparte, al „Ef. de Plată“.

Catre

Palatul Cultural

Arad

(Biblioteca)